

JAARVERSLAG 2013

Oprichtingsdatum en doel

De vereniging werd opgericht op 16 mei 1973.

De vereniging heeft ten doel: het bevorderen van de leefbaarheid van Den Haag met behoud van zijn karakteristieke waarden.

De vereniging tracht dit doel te bereiken met alle haar ten dienste staande wettige middelen.

Bestuurssamenstelling

Voorzitter	René (R.) Vlaanderen
Secretaris	Jeannette (mevrouw J.) van Haalen – Verhoeff
Penningmeester en ledenadministratie	Jaap (J.) Trouw
Vicevoorzitter	Frank (F.J.J.) van Maarseveen
Lid	Jacob (J.) Bijl
Lid	Bert (L.A.) de Nennie
Lid	Martin (M.A.M.) Snuverink
Lid	Hanny (mevrouw J.W.M.) Wesseling – Gommers

Werkgroep Activiteiten en Excursies

Veronica (mevrouw V.M.C.) van Berkel – van den Honert

Marilene (mevrouw M.D.) Leertouwer – van Meurs

Theo (Th.F.G.) van Maanen

Bert (L.A.) de Nennie

Jan (J.G.M.) van der Ploeg

Willemien (mevrouw W.J.) de Vlieger – Moll

Werkgroep Levende Historie

Jasper (J.) Beelaard

Charlotte (mevrouw C.) Kamermans

Emilie (mevrouw E.F.A.) Linssen – van Rossum

Jan (J.G.M.) van der Ploeg

Martin (M.A.M.) Snuverink

Roel (R.J.F.) van der Wal

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

Jacob (J.) Bijl

Eveline (mevr. E.C.C.) Blitz

Valentijn (V.) van Koppenhagen

Gwen (mevr. G.E.) Maclaine Pont

Alexander (A.L.) Messelaar

Christine (mevr. C.) Sijbesma

Ruud (R.P.) Voskuil

Redactie 'Ons Den Haag'

Els (mevrouw E.M.) van den Broek

Niek (N.) 't Hart

Etienne (E.L.) Huberts

Rob (R.E.M.) van Kleef

Frank (F.J.J.) van Maarseveen

Martin (M.A.M.) Snuverink

Beheer Website

Jaap (J.) Trouw

Koos (J.J.M.) Westgeest

Ontwikkeling van het ledenbestand

Aantal leden op 1 januari 2013	1.651
Nieuwe leden	147
Afmeldingen wegens overlijden, beperking, verhuizing, enz.	107
Geroyeerd, wegens het niet voldoen aan de betalingsverplichting	30
Aantal leden op 31 december 2013	1.661

Het ledental van de vereniging is, ondanks de financieel-economische tegenwind en het roeyement van een aantal wanbetalers, met een positief saldo afgesloten. Een flink aantal leden steunt de vereniging door een hoger bedrag dan de minimumcontributie over te maken.

Algemeen

Heel 2013 heeft in het teken van ons 40-jarig bestaan gestaan. Anders dan bij ons vorige lustrium – in 2008 stond de inhoudelijke discussie over ons visiedocument Haags Peil centraal, gevolgd door de artikelenserie 'De crisis als kans'- lag het accent in 2013 op een groot aanbod van plezierige en interessante activiteiten voor de leden. Op 16 mei, de echte verjaardag, vond een feestelijke bijeenkomst in het Appeltheater plaats. De gezellige foyer in de voormalige remise van de paardenomnibus was het decor waarin vele Vrienden elkaar ontmoetten, begeleid door levende muziek. Appel-regisseur Aus Greidanus nam onze verjaardagkalender in ontvangst.

Gedurende de daarop volgende maanden hebben honderden Vrienden deelgenomen aan het uitbundige excursieprogramma. De serie lezingen en stadsrondritten van Marcel Teunissen was het hoogtepunt. Door dezelfde excursie op verschillende data aan te bieden kon worden voorkomen dat gegadigden ten gevolge van loting buiten de boot vielen. Ten gerieve van de werkenden onder ons zijn vele activiteiten in het weekeinde aangeboden. Ook de lezingen van Thera Konvalinka over beelden in de openbare ruimte en van Kees Stal over de geschiedenis van Scheveningen werden zeer gewaardeerd. De geanimeerde Vriendenborrel wordt in 2014 zeker gecontinueerd.

De werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen organiseerde de bijeenkomst 'Den Haag met je lege gebouwen', over hergebruik van de vele leegstaande panden. De eerste inleider – Erik Pasveer, hoofd Stedenbouw en Planologie van de gemeente – benadrukte de noodzaak om de groeiende bevolking te huisvesten en de bestaande gebouwen in de stad zo goed mogelijk te gebruiken. Architect Jan van Huizen van bureau Roeleveld-Sikkes gaf praktijkvoorbeelden van de architectonische mogelijkheden van transformatie en herbestemming.

De werkgroep Levende Historie tekende voor de bijeenkomst 'Duurzame monumentenzorg' in de wonderschone Buitenplaats Vredenoord. Inleider Michel Trompert verraste zijn gehoor met een kritisch verhaal over dubbel glas; zijn alternatief is isolerend enkel glas. Gastheer Wim Borgdorff vertelde beeldend over de geschiedenis en de recente restauratie van de buitenplaats, en leidde zijn gasten rond.

In 2013 telden voor het eerst alle zes nummers van Ons Den Haag 20 bladzijden. Naast de vaste rubrieken (activiteiten, column, boekrecensies, stadsflitsen) was een serie artikelen gewijd aan de nieuwe zgn. Vinex-wijken Wateringse Veld, Ypenburg, Leidschenveen en Vroondaal.

De presentatie van onze traditionele Wenskaarten vond deze keer plaats in Muzee Scheveningen. De ontvangers Henk Grootveld – voorzitter van Muzee en van de stichting Scheveningen Viering Gedenkdagen – en Paul de Kievit – directeur van Muzee – toonden zich ingenomen met de fraaie serie. Alle kaarten tonen typisch Haagse taferelen, zijn technisch zeer goed en wekken bij een groot publiek de kooplust op. De verkoop van de verjaardagkalender loopt eveneens goed.

Wenskaarten

In het jubileumjaar 2013 kregen de wenskaarten extra aandacht door de verjaardagskalender die het bestuur ter gelegenheid van de 40ste verjaardag van de vereniging heeft laten maken.

Deze kalender, met een selectie van 13 wenskaarten, viel goed in de smaak bij leden en niet-leden want zowel bij alle verkoopadressen van de wenskaarten als bij onze eigen verkoop in de Centrale Bibliotheek werd hij goed verkocht: 350 exemplaren dit jaar in totaal. En nog steeds wordt deze kalender door de winkels bijbesteld.

Om een indruk te geven van de verkoop van de wenskaarten volgen hier de gegevens:

• verkoop aan de winkels	9100
• verkoop in bibliotheek	2000
• verkoop door Hanny Wesseling	650
• kleinere verkopen samen (2x ALV, Lustrum, Dag vd Haagse Geschiedenis, Uit-Festival en Presentatie serie 2013)	725
Totaal verkochte wenskaarten	12.475

De vereniging prijst zich zeer gelukkig dat wij zoals ieder jaar weer gastvrijheid mochten genieten in de Centrale Bibliotheek: al onze vrijwilligers voelen zich zeer welkom.

Ons Den Haag

Ook in 2013 verschenen er weer zes nummers van Ons Den Haag, elk met 20 pagina's. Dit jaar was het jubileumjaar van onze vereniging. Dat kwam o.a. tot uiting in heel veel aandacht voor het uitgebreide excursieprogramma.

In de eerste twee nummers waren artikelen opgenomen over Haagse Pleinen: een sluitstuk van het centrale thema van Ons Den Haag in het jaar 2012.

In de volgende vier nummers was het thema: nieuwe wijken. Aan bod kwamen achtereenvolgens Wateringse Veld, Ypenburg, Leidschenveen en Vroondaal.

De tekst en foto's waren van redactielid Martin Snuverink.

Interessante artikelen kwamen van de werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen en in elk nummer waren twee pagina's beschikbaar voor de vaste rubriek Stadsflitsen van redacteur Niek 't Hart. René Vlaanderen verzorgde zoals gewoonlijk de rubriek boekrecensies.

Werkgroep Activiteiten en Excursies: jaaroverzicht 2013

De werkgroep heeft in 2013, het jaar waarin een lustrum werd gevierd, een groots activiteiten- en excursieprogramma in elkaar gezet. Niet alleen hebben er veel excursies plaatsgevonden, maar ook was daarin een grote verscheidenheid aangebracht. Ook werden in de weekenden excursies aangeboden, waardoor werkenden bediend konden worden. Door dezelfde excursies op meerdere data aan te bieden hadden deelnemers niet te maken met loting. Voorts is ingespeeld op de actualiteit (o.m. 100 jaar Vredespaleis), wat een groot succes was. Ook is gebleken dat de leden niet zijn teruggedeeind voor bepaalde procedures, indien de bestemming dat vereiste (zoals bij het Vredespaleis). Uit de enthousiaste reacties na afloop van de excursies bleek de waardering van de deelnemende leden. De kwantiteit van de excursies in 2013 zal in 2014 weer worden teruggebracht tot een 'normaal' niveau. Dit zal echter niet ten koste gaan van de variëteit van de excursies.

Tot slot is onderstaand weergegeven welke activiteiten en excursies er in 2013 zijn georganiseerd.

ACTIVITEITEN

De volgende activiteiten hebben plaatsgevonden:

- * **Algemene Ledenvergadering**; er hebben 2 Algemene Ledenvergaderingen plaatsgevonden in het Soeficentrum; als sprekers traden op Thera Konvalinka (beelden in de openbare ruimte van Den Haag) en Kees Stal (totstandkoming van de nieuwe geschiedschrijving van Scheveningen); aantal deelnemers: ca. 120.
- * **Vriendenborrel**; er hebben 3 Vriendenborrels plaatsgevonden in Pavlov; als sprekers traden op Harm de Boer (activiteiten van de Stichting City Mondial), Jeroen Mann (activiteiten van Den Haag Direct), en Jos Nusse (activiteiten van Den Haag Greeters); aantal deelnemers: ca. 160.
- * **Lustrumbijeenkomst**; deze vond plaats in De Appel; aantal deelnemers: ca. 150.
- * **Lustrumlezing**; er hebben twee lustrumlezingen plaatsgevonden; de thema's waren 'Den Haag met je lege gebouwen' en 'Duurzame monumentenzorg'; aantal deelnemers: ca. 110.
- * **Wenskaarten**; de presentatie van de wenskaarten heeft plaatsgevonden in Muzee; aantal deelnemers: ca. 60.

EXCURSIES

De volgende excursies hebben plaatsgevonden:

- * **Berlage**; 2 lezingen + stadsrondritten; aantal deelnemers: 33.
- * **Gevelsculpturen**; 4 wandelingen; aantal deelnemers: 49.
- * **Haagse Kerken**; 2 lezingen + stadsrondritten; aantal deelnemers: 59.
- * **Haagse woonhotels**; 2 lezingen + stadsrondritten; aantal deelnemers: 36.
- * **Hiltonhotel**; 3 rondleidingen; aantal deelnemers: 76.
- * **Huygenstentoonstelling**; 2 rondleidingen; aantal deelnemers: 34.
- * **Koninklijke Bibliotheek**; 3 rondleidingen; aantal deelnemers: 59.
- * **Nieuwe Haagse School**; 2 lezingen + stadsrondritten; aantal deelnemers: 34.
- * **Prinses Julianakazerne**; 4 rondleidingen; aantal deelnemers: 60.
- * **Renbaan Duindigt**; 2 rondleidingen; aantal deelnemers: 50.
- * **Rondvaart**; 3 vaartochten; aantal deelnemers: 65.
- * **Openbaar Vervoer Museum**; 2 rondleidingen; aantal deelnemers: 31.
- * **Vredespaleis**; 7 rondleidingen; aantal deelnemers: 120.

Werkgroep Levende Historie

De belangrijkste onderwerpen waarvoor de werkgroep zich 2013 heeft ingezet en de resultaten van eerder aangevangen inzet zijn de volgende:

1. Het architectonisch karaktervolle ex-schoolgebouw aan de Ketelstraat 21-23 (Molenwijk) zal, als het aan het gemeentebestuur ligt, moeten wijken voor te dure nieuwbouwwoningen. Buurtbewoners, de Vrienden van de Ketelstraat en de Vrienden van Den Haag zijn hier tegen. Het gebouw vervult nu een onmisbare en coherente sociale wijkfunctie. De Vrienden en anderen hebben ingesproken bij de Commissie Ruimte met als resultaat met instemming van alle raadsfracties is besloten de kwestie opnieuw te bestuderen of het bestreden bouwplan nu wel de juiste oplossing is of dat het schoolgebouw moet blijven staan. Pas na aantreding van een nieuw gemeentebestuur weten we meer.
2. De muurschilderingen van Hermanus Berserik in het zogenoemde Rode Dorp bij Station HS waren teloorgegaan. De inspanningen van de werkgroep om totaal verlies te voorkomen heeft resultaat opgeleverd: twee van de werken zijn in opdracht en op kosten van Staedion opnieuw vervaardigd en er zijn weerbestendige kopieën van gemaakt, die na de restauratie van het Rode Dorp worden herplaatst. Voor de originelen wordt nog naar een locatie gezocht.
3. De gemeente heeft op aandrang van de werkgroep de smeedijzeren hekken en het voegwerk van het monumentale tolhek, voorheen aan de Scheveningseweg. nu aan de Kerkhoflaan, laten herstellen.
4. De aandacht voor de verloedering van de oostzijde van de Stationsweg heeft resultaat opgeleverd. Projectontwikkelaar Geste is nu iets veelbelovends aan het bouwen.
5. De aandacht voor het leegstaand gemeentelijk monument Nobelstraat 22 heeft succes opgeleverd. Het is opgeknapt. Beneden is er nu een horecabedrijf in gevestigd en boven wordt gewoond.

6. Er zit nog steeds geen zichtbaar schot in het herstel van het beeldbepalende en verloederde leegstaande hoekpand Gedempte Burgwal 63-65, hoewel er wel iets achter de schermen schijnt te gebeuren.

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

Bereikte resultaten en andere positieve ontwikkelingen

Mede door toedoen van de Vrienden van Den Haag heeft het onderwerp herbestemming een vaste plek gekregen op de agenda van de gemeente. De wethouder beloofde b.v. in een krantenbericht 'een Vinexwijk' aan woningen te gaan bouwen in lege kantoren. Bij de lustrumlezing 'Den Haag met je lege gebouwen' bleek dat het hoofd stedenbouw van de gemeente en een architect die werk maakt van herbestemming, op één lijn zaten.

Met het beroep tegen het bestemmingsplan Smidsplein hebben we ten dele resultaat gehad. Het nieuwe gebouw van de Hoge Raad wordt helaas een groot blok nieuwbouw op een kleine kavel, maar het kan niet in breedte en hoogte verder uitdijen.

Onze zienswijze over het ontwerpbestemmingsplan St. Jacobskerk e. o. is voor een deel gehonoreerd: Achter de panden aan het Noordeinde blijven tuinen behouden en wonen boven winkels wordt iets beter beschermd. In het daarop volgende bestemmingsplan Binnenhof e.o. waren deze punten van het begin af aan iets beter geregeld. We hebben hierover geen officiële zienswijze ingediend, maar in een brief de voor ons belangrijke punten nog eens naar voren gebracht.

Na en naast 'verdichting met kwaliteit' en 'herbestemming en organische ontwikkeling' is 'Den Haag, die groene stad' het nieuwe thema van de werkgroep. In de evaluatie was onze conclusie, dat het veel leuker is om positief aan een eigen thema te werken dan alleen maar kritisch op plannen en plannetjes van de gemeente te reageren.

Bestemmingsplannen en Planuitwerkingskader (PUK's), verleidingsplanologie en welstandsbeleid

We werden dit jaar geconfronteerd met een vloed van ontwerpbestemmingsplannen. Dit was het gevolg van een wijziging in de regelgeving waardoor gemeentes verplicht zijn om elke 10 jaar bestemmingsplannen te actualiseren en bovendien allemaal digitaal toegankelijk te maken. Vanwege onze beperkte capaciteit hebben we alleen werk gemaakt van de bestemmingsplannen die de binnenstad betreffen (zie hierboven). Bij vergelijking met de oude bestemmingsplannen viel het ons op, dat de nieuwe plannen minder concreet en uitvoerig waren. Dit is het gevolg van een besluit dat de gemeente een paar jaar geleden genomen heeft om de plannen globaler te maken. Die oude gedetailleerde plannen waren lastig voor burgers en bedrijven en de veelvuldige aanpassingen waren een belasting voor het gemeentelijk apparaat. Dit besluit is enerzijds begrijpelijk, maar baart ons ook zorgen: Worden de monumenten goed beschermd? Blijft de delicate mix van wonen, werken, winkelen en uitgaan in de binnenstad gehandhaafd of neemt b.v. de horeca de hele buurt over? Het is zaak om goed op te letten hoe dit beleid in de praktijk uitpakt.

Naast de bestemmingsplannen is er nog een instrument om 'gekke dingen' bij bouwplannen in de stad te voorkomen, namelijk welstand. Ook de welstandsnota moest een stuk korter en globaler worden. In onze inspraak hebben we betoogd, dat zo'n globaal welstandsbeleid burger en bedrijf lijkt te helpen, maar in de praktijk onzekerheid schept bij alle betrokkenen en de deur open zet voor willekeur. Er was flinke kritiek in de commissie Ruimte en dit concept is ingetrokken. Sindsdien is het nu al een jaar oorverdovend stil.

Als gevolg van de crisis is de rol van de gemeente veranderd. 'De gemeente is niet meer de baas van de stad' bekende het hoofd stedenbouw op de Nieuwjaarsborrel van de Haagse architecten. De gemeente nodigt private partijen uit het initiatief te nemen om te bouwen. Er wordt gesproken over 'uitnodigingsplanologie' en zelfs 'verleidingsplanologie'. In een PUK, ofwel planuitwerkingskader, sluit het College een overeenkomst met een private partij, belooft mee te werken aan het realiseren van een project en biedt daarmee zekerheid voor de investering. Het eerste PUK stond op de lijst van ingezonden stukken van de commissie Ruimte, is kennelijk niet opgemerkt en werd zonder discussie voor kennisgeving aangenomen! Dit PUK betrof de ontwikkeling van een parkeergarage tussen het Noordeinde en de Amaliastraat. Het tweede PUK betrof het plan voor een parkeergarage onder het Tournooiveld. Dit keer was er wel discussie in de commissie Ruimte. Aan het eind van de discussie vroegen

enkele gemeenteraadsleden naar de status van hun positieve mening over het project. Hadden zij zich nu hiermee net zo vastgelegd als het College of konden zij later toch nog vrij beslissen of het plan wel of niet door zou gaan? De griffie werd gevraagd om opheldering. Er kwam een uitvoerige notitie over de werking van een PUK, maar nu net die ene vraag van de gemeenteraad werd niet beantwoord! We moeten er zeer alert op zijn dat het instemmingsrecht van de gemeenteraad en daarmee het inspraakrecht van de burgers gewaarborgd blijft.

De WABO heeft het enkele jaren geleden gemakkelijker gemaakt het huis uit te bouwen, een schuurtje in de tuin te zetten enz. Voor kleine veranderingen heeft men geen vergunning meer nodig. De aanvragen van omgevingsvergunningen voor grotere aanpassingen aan het huis, het kappen van bomen e.d. worden elke week digitaal gepubliceerd in het 'gemeentebled'. Mensen kunnen zich ook abonneren op een digitale service die hen een bericht stuurt als er in hun buurt een vergunning is aangevraagd. Kennelijk functioneert dit systeem goed. In ieder geval bereiken ons geen berichten over grote problemen tussen burens op dit terrein.

Intussen werkt de rijksoverheid aan het concept van een grote omgevingswet die alle wetten van de ruimtelijke ordening en het milieubeleid samenvat. De trend is ook hier: minder regels, algemenere regels.

Concrete projecten

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen hebben we een wensenlijstje met zeven punten opgesteld en aan alle zittende partijen toegestuurd. Over het effect valt nu nog weinig te zeggen. We zijn benieuwd wat voor gemeenteraad en college de verkiezingen ons gaan brengen.

In een brief aan alle havo- en vwo-scholen hebben we de belangstelling bij docenten gepeild voor een prijs van de Vrienden voor het beste profielwerkstuk. Het doel was om de vereniging en haar doelstelling grotere bekendheid te geven, met name onder jongeren. Reactie 0,0, dus over en sluiten.

Spuiforum - We hebben er hard aan gewerkt, zienswijzen ingediend en herhaaldelijk ingesproken, tot nu toe zonder het gewenste resultaat.

Internationale Zone en Scheveningse Bosjes - We hebben meegedaan aan overleg en een brief geschreven. Enerzijds lof voor de gemeente uitgesproken: Internationale instellingen worden volgens plan voortaan ondergebracht in bestaande gebouwen. Plannen om te 'bouwen aan de randen van het groen, in hoge dichtheid' zijn kennelijk van de baan. Anderzijds kritiek geuit: De Teldersweg blijft een barrière. Pas op met ontwikkelingen die dit gevarieerde groengebied bedreigen.

Arendsdorp - Doordat er een paar ontwerpbestemmingsplannen voor het Benoordenhout tegelijk gelanceerd werden, hebben we ons vergist en waren we te laat om een zienswijze in te dienen. Gelukkig heeft de wijk dat wel gedaan en dat is uitgelopen op een beroep bij de Raad van State. Als deze het plan vernietigt, willen we in de volgende ronde wel ons partijtje meeblazen - voor hergebruik en voor behoud van het groen.

De Pier - daar zien we geen gat in.

Werkgroep - Partners en personen

Al naar gelang het onderwerp wordt er samengewerkt met de AVN, de Fietzersbond, Rover en het Haags Milieucentrum. Leden van de werkgroep participeren in het Haags Monumentenplatform, het stedelijk groenoverleg en het lokale groenplatform; zij schuiven aan bij de milieutafel van het HMC en zij overleggen van tijd tot tijd met vertegenwoordigers van het Haags Architectuur Café.

Leden en voormalige leden van de werkgroep schreven in 2013 artikelen voor de 'stadsglossy' LEVEN! over het Vredespaleis, de Haagse grachten en bijzondere Haagse kerken.

Samenstelling van de werkgroep op 31 december 2013: Jacob Bijl, Eveline Blitz, Valentijn van Koppenhagen, Gwen Maclaine Pont, Alexander Messelaar, Christine Sijbesma en Ruud Voskuil.